

တိပိဋကယောဆရာတော် ၏

“ ဧည့်သည် ”

တိပိဋက ဓမ္မဗဟိုဌာန (၄၅)

ဒုတိယအကြိမ် ဓမ္မဒါန အုပ်ချုပ်ရေး (၁၀၀၀၀)

ယောတီပိဋက ၏ ၆၄/၄၅ အစူးလက်ခံစာ

သာသနာ ကောဇာ ခရစ် ၂၅၅၁ ၁၃၆၉-ခုနှစ်၊ တပေါင်းလ ၂၀၀၈- ခုနှစ်၊ မတ်လ

မာတိကာ

၁။ ဧည့်သည်	၁
၂။ လူမမာနှင့် လူမနာ	၉
၃။ အဆိုးဟာ အကောင်းကို ဂုဏ်တင်ပေးတယ်	၁၈
၄။ ကုသိုလ်ကိုချစ် မိတ်ဆွေစစ်	၂၆
၅။ ခဏလာတာလား အမြဲနေမှာလား	၃၅
၆။ စ-လိုက်ရင် ကားတတ်တဲ့ ‘စ-ကား’	၄၄

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ်	- ၃၂၀၂၁၉၀၄၀၇
မူက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ်	- ၃၂၀၂၄၅၀၅၀၇
ပုံနှိပ်သူ	- ဒေါ်ခင်အေးမော် (၀၆၀၂၄) ဂုဏ်သီရိပုံနှိပ်တိုက် ၇၈၊ ပတ္တမြားလမ်းသွယ်(၁)၊ ရတနာအိမ်ရာ၊ သာကေတ။ ဖုန်း-၀၉၅၀၀၂၅၇၅
ထုတ်ဝေသူ	- ဦးကျော်ဟင်း ယုံကြည်ချက်စာပေ အမှတ် (၁၁၁)၊ ၃၃လမ်း၊ ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
အုပ်ချုပ်ရေး	- ၁၀၀၀၀
တန်ဖိုး	- ဓမ္မဒါန
အကြိမ်	- ဒုတိယအကြိမ်

တိပိဋကယောဆရာတော်၏

ဧည့်သည်

တိပိဋက ဓမ္မလက်ဆောင် (၄၅)

နမော သုဂတဿ

၁။ ဧည့်သည်

*ခဏရောက်လာ၊ ချိန်ခါစေ့က၊

ပြန်သွားကြ၊ ဘဝဧည့်သည်တွေ။

၁။ *ရောက်လျှင်ဝမ်းသာ၊ ပြန်ခါဝမ်းနည်း၊

ဆုံ၍ကွဲ၊ ကြုံမြဲဧည့်သည်တွေ။

တတ်တဲ့ ဧည့်သည်တွေထဲမှာ ကိုယ်ရှာဖွေ စုဆောင်းထားတဲ့ ပစ္စည်းဥစ္စာတွေလဲ ပါတာပဲ။ ပစ္စည်းဆိုတာ ကိုယ့်ဆီမှာ အမြဲမနေပဲ အချိန် တန်ရင် တစ်နည်းနည်းနဲ့ ကိုယ့်ဆီက ထွက်ခွာ ပြီး ပြန်သွားကြမှာချည်းပါ။

ဘဝသံသရာနဲ့ ခြုံကြည့်ရင် ကိုယ့်ရဲ့ဆွေမျိုး မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းအားလုံးလဲ ဧည့်သည် တွေချည်းပဲ။ ကံက ကန့်သတ်ထားတဲ့ အချိန် အပိုင်းအခြားအတွင်း ခဏသာရောက်လာကြ ပြီး ကန့်သတ်ချိန်စေ့ရင် အားလုံးပြန်သွားကြရ မှာချည်းပါ။ ဒီလိုဆိုရင် ကိုယ့်ရဲ့ဘဝခန္ဓာတောင် ဧည့်သည်စာရင်းထဲ ပါဝင်နေပြီပေါ့။ ဘယ်ဘဝ မှာမှ အတည်တကျနေခွင့်မရပဲ အချိန်အကန့်

၂။ *မလာစေချင်၊ ပြန်လျှင်ဝမ်းသာ၊

စိတ်အေးပါ၊ ဖန်ခါကြုံရဧည့်သည်တွေ။

*အမြဲနေငြား၊ ပြန်မသွား၊

တရားအိမ်ရှင်ပေ။

*ဧည့်သည်လာမှု၊ အကြောင်းပြု၊

ကောင်းမှုတိုးအောင် ကြိုးစားလေ။

ကိုယ့်ထံ ခဏရောက်လာပြီး အချိန်စေ့လို့ ပြန်သွားတတ်သူကို ဧည့်သည်လို့ခေါ်ပါတယ်။ ဖိတ်ကြားလို့ ရောက်လာတဲ့ ဧည့်သည်၊ မဖိတ် ကြားပဲ ရောက်လာတဲ့ဧည့်သည်လို့ ၂-မျိုးရှိပါ တယ်။ ဖိတ်ကြားလို့ရောက်လာတဲ့ ဧည့်သည် အရေအတွက်ကို ခန့်မှန်းလို့ ဖြစ်နိုင်ပေမယ့် မဖိတ်ကြားပဲရောက်လာတဲ့ ဧည့်သည်အရေ

အသတ်နဲ့ ရောက်လာပြီး ကန့်သတ်ချိန်ပြည့် တာနဲ့ အားလုံးပြန်ကြရမှာကိုး။

သတိဉာဏ်နဲ့ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ဦးတည်ပြီး စိတ်အားထက်သန်စွာ ပြုလုပ်အားထုတ်ထား တဲ့ ကောင်းမှုစွမ်းအား မြတ်တရားကတော့ နိဗ္ဗာန် မရောက်မချင်း ကိုယ့်ဆီက ဘယ်တော့မှ ပြန်မသွားတော့မယ့် အိမ်ရှင်အစစ်ပါ။ ဘဝခန္ဓာ တွေသာပြောင်းကြမယ်။ ပါရမီကောင်းမှုကတော့ အပြောင်းအလဲမရှိတော့ဘူး။ အတိုးတွေသာ ရောက်လာကြတော့မယ်။ ကုန်လဲမကုန်တော့ ဘူး။ လျော့လဲ မလျော့တော့ဘူး။ ပြောင်းလဲ မပြောင်းတော့ဘူး။ စွမ်းရည်သတ္တိအနေနဲ့ အမြဲလိုက်ပါနေမှာဖြစ်တယ်။ ဘုရားအလောင်း

အတွက်ကို ခန့်မှန်းဖို့မလွယ်ပါဘူး။ ဖိတ်ကြား လို့ရောက်လာတဲ့ဧည့်သည်မှာတောင်မှ အဖော် ဧည့်မြှောင်တွေ ပါလာတတ်ပါသေးတယ်။

မဖိတ်ကြားပဲ ရောက်လာတတ်တဲ့ ဧည့် သည်ဆိုတာ နေရာ၊ အချိန်၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ အရေ အတွက် ဘာမှ ခန့်မှန်းလို့မရပါဘူး။

ဘယ်နေရာကမဆို ဘယ်အချိန်မဆို ဘယ်သူမဆို ဘယ်လောက်မဆို ရောက်လာနိုင် ပါတယ်။ ဘယ်သူပဲဖြစ်ဖြစ် ဧည့်သည်နှင့်မကင်း နိုင်သူထံ ဧည့်သည်ကတော့ လာနေမှာပါ။

ကိုယ့်ထံ လာရောက်တတ်တဲ့ ဧည့်သည် က ၂-မျိုးရှိတယ်။

တော်ရဲ့ ပါရမီကောင်းမှုတွေ အဆက်မပြတ် လမ်းဆုံးထိ လိုက်နေကြတာဟာ ခိုင်လုံတဲ့ အထောက်အထားပဲ။

နေ့စဉ်သုံးစွဲလို့ ကုန်ဆုံးသွားတဲ့ ပစ္စည်း တွေ၊ အချိန် အရွယ်တွေ၊ အားလုံးအနှုတ်ခံရ လို့ တစ်ရက်နဲ့တစ်ရက် မလိုက်နိုင်ကြပါဘူး။ ဧည့်သည်တွေဖြစ်လို့ အချိန်စေ့တိုင်း ပြန်သွား ကြတယ်ပေါ့။ ဆွေမျိုးမိတ်ဆွေ အပေါင်းအသင်း အားလုံးလဲ ဧည့်သည်တွေဖြစ်လို့ အချိန်တန် ရင် ပြန်သွားကြမှာဖြစ်တယ်။ ကောင်းမှုတစ် မျိုးတည်းသာ မပြန်ပဲနေခဲ့မှာဆိုတော့ ဘယ်လို ဧည့်သည်နဲ့ပဲ ကြုံရကြုံရ၊ ဘယ်လိုဧည့်သည် ပဲလာလာ တွေ့ဆုံရသမျှ ဧည့်သည်တွေကို

(၁) ရောက်လာရင် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်ရ၊ ပျော်ရွှင်ကြည်နူး အားတက်ရပြီး ပြန်သွားတဲ့ အခါ ဝမ်းနည်းပူဆွေးအားငယ်ရ၊ လွမ်းဆွတ် တသနမြောနေရတဲ့ ဧည့်သည်မျိုး၊ လာရင် သဘောကျတယ်၊ ပြန်သွားရင် သဘောမကျ ဘူးပေါ့။

(၂) မလာစေချင်သူဖြစ်လို့ ရောက်လာရင် ဝမ်းနည်းပူဆွေး အားငယ်ရပြီး ပြန်သွားတော့ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်ရ၊ ပျော်ရွှင်ကြည်နူး အားတက်ရတဲ့ ဧည့်သည်မျိုး၊ လာရင် သဘော မကျဘူး၊ ပြန်သွားရင် သဘောကျတယ်ပေါ့။ ဒီ ၂-မျိုးပါ။

ခဏရောက်လာပြီး အချိန်စေ့ရင် ပြန်သွား

အကြောင်းပြုပြီး ကောင်းမှုတရားကို မလွတ် တမ်း ယူထားလိုက်ရုံပေါ့။

ဧည့်သည်တွေနှုတ်သွားတိုင်း အိမ်ရှင် ကောင်းမှုနဲ့ ဆက်ပေးရမယ်။ အနှုတ်နဲ့အဆက် စပ်မိသွားရင် မင်္ဂလာကောင်းမှု ကျန်နေခဲ့တယ်။ မင်္ဂလာဆိုတာ နှုတ်ဆက်တာပဲ။ တစ်ရက်နှင့် တစ်ရက်၊ တစ်လနှင့်တစ်လ၊ တစ်နှစ်နှင့်တစ်နှစ်၊ တစ်ဘဝနှင့်တစ်ဘဝ ကူးပြောင်းတိုင်း အနှုတ် မခံရတဲ့မင်္ဂလာရထားကို စီးသွားရုံပေါ့။

၂။ လူမမာ နှင့် လူမနာ

- * ရုပ်၏အနာ၊ စိတ်အနာ၊ အနာ နှစ်မျိုးရှိ။
- * ရုပ်၏အနာ၊ ပျောက်လွယ်ပါ။ စိတ်နာပျောက်ရန် ခက်ခဲ၏။
- * စိတ်၏အနာ၊ တိုးပွားလာ။ ရုပ်နာပိုဆိုး၏။ (လူမမာ)

ဒေါမနဿတို့ကို ပူလောင်မုန်းတီးမှုမျိုး ဖြစ်လာမှ “စိတ်နာလိုက်တာ” လို့ ပြောကြပါတယ်။ စိတ်တကယ်ပူလောင်လာရင် တကယ်ပဲ မခံမရပ်နိုင်အောင် နာတတ်တာပါ။

ရုပ်နာ စိတ်နာ ၂-မျိုးမှာ ရုပ်အနာက ဆေးတွေရင် ပျောက်လွယ်တတ်ပေမယ့် စိတ်အနာကတော့ ဆေးတွေဖို့ခက်ခဲလို့ အပျောက် နှေးနှေးတတ်ပါတယ်။ တရားဆေးနှင့်တွေ့မှပဲ စိတ်နာပျောက်မှာကိုး။ ရုပ်အနာကို သည်းခံနိုင် တတ်ကြပေမယ့် စိတ်အနာကို သည်းခံနိုင်စွမ်း ရှိသူနည်းပါးတယ်။ သည်းမခံနိုင်ကြလို့ ကိုယ့် ကိုရော သူ့ကိုပါ အသက်ဆုံးရှုံးသည်အထိ ဆက်ပြီး ဒုက္ခအပူ ပေးမိတတ်ကြပါတယ်။

- * စိတ်၏အနာ၊ ကင်းရှင်းလာ။ ရုပ်နာအကျိုးရှိ။ (လူမနာ)
 - * စိတ်နာပျောက်ရန်၊ အသိဉာဏ်၊ လမ်းမှန်ရှာ၍ကြည့်။
 - * ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၊ သာသနာ၊ စိတ်နာပျောက်အောင် ကုပေး၏။
 - * စိတ်နာပျောက်မှ၊ ငြိမ်းအေးရ၊ ဒုက္ခအပူ လွတ်နိုင်၏။
- လူ့ခန္ဓာမှာ ရုပ်အနာ စိတ်အနာလို့ အနာ ၂-မျိုးရှိပါတယ်။ ရုပ်ရှိနေရင် ဖြစ်ပျက် ၂-တန် နှိပ်စက်ခံနေရတဲ့ သင်္ခါရအနာဒဏ်အမြဲရှိနေ တယ်။ ဣရိယာပုထ် ၁-ခုနာရင် ၁-ခုနဲ့ ပြောင်း လဲပေးနေလို့သာ သက်သာခွင့်ရနေတာပါ။

သမထဝိပဿနာ တရားဆေးနဲ့ကုမှ စိတ်အနာ သက်သာပျောက်ကင်းနိုင်ပါတယ်။ ဆေးမှူးချုပ် က သတိပါပဲ။

အနာရှိတဲ့လူဟာ လူမမာ၊ လူမနာလို့ ၂- မျိုးရှိတယ်။ ရုပ်အနာပေါ်ပေါက်လာလို့ စိတ် ဓါတ်တွေကျ၊ စိတ်တွေအားငယ်ပြီး ပူလောင် လာရင် ကုသိုလ်အတွက် စိတ်မမာတော့တဲ့ ကြောင့် လူမမာဖြစ်သွားရတယ်။ တစ်ချို့ဆိုရင် ရုပ်နာကင်းရှင်း ကျန်းမာနေပါရက်သားနဲ့ အာရုံဖိစီးမှုဒဏ်ကြောင့် စိတ်ဓါတ်တွေကျပြီး ပူလောင်နေတတ်ကြတယ်။ ဒါလဲ လူမမာပဲ။ ရုပ်နာရှိသည်ဖြစ်စေ၊ မရှိသည်ဖြစ်စေ စိတ်နာ ရှိနေရင် လူမမာချည်းပဲ။ ကုသိုလ်အတွက် စိတ်

ဣရိယာပုထ် ၁-ခုတည်း မပြောင်းမလဲ နေမိ နေရာ နေစမ်းကြည့်ပါ။ သောင်းညာကိုက်ခဲ ထုံကျင်တဲ့အနာတွေ ထင်ထင်ရှားရှား ပေါ်လာ ပါလိမ့်မယ်။ ရုပ်ရှိရင် အနာရှိပါတယ်။ စိတ်မှာ လဲ ဖြစ်ပျက်ရှိပေမယ့် ရုပ်မှာလို အနာမထင် ရှားပါဘူး။

အထူးအားဖြင့်တော့ အတွင်းကအကြောင်း ဖောက်ပြန်လို့ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ အပြင်က အကြောင်း ၁-ခုခုကြောင့် မတော်တဆ ထိခိုက်ဒဏ်ရာ ရလို့ပဲဖြစ်ဖြစ် ပေါ်ပေါက်ရရှိလာတဲ့ အနာမျိုး ဟာ ရုပ်အနာပါ။ တူရာပေါင်းပြောရင်တော့ အကြောင်းဖောက်ပြန်လို့ ရုပ်ခန္ဓာမှာ ဖြစ်ပေါ် ရရှိလာတဲ့အနာဟာ ရုပ်အနာပါပဲ။ သင်္ခါရဒဏ်

မကြံ့ခိုင်တော့ပဲကိုး။

ရုပ်အနာရှိပေမယ့် သတိဉာဏ်ကောင်းလို့ အနာပေါ်အသိရောက်အောင် လွှမ်းမိုးနိုင်တဲ့ ကြောင့် စိတ်အနာကင်းရှင်းနေရင် လူမနာပဲ။ စိတ်မနာတော့ ကုသိုလ်အတွက် စိတ်ကြံ့ခိုင် နေတာဖြစ်လို့ လူမနာပဲကိုး။ စိတ်မနာသူ အတွက် ရုပ်အနာဟာ အကျိုးတောင်ရှိတတ် ပါသေးတယ်။ ရှေးတုန်းက တောထဲမှာ တစ်ပါး တည်း တရားအားထုတ်နေတဲ့ မဟာတိဿ ဟာ ညအခါ လူဆိုးတွေလာဝိုင်းတော့ အာမခံ ပေးတဲ့အနေနဲ့ ပေါင် ၂-ဖက်ရိုက်ချိုးပြီး သဲသဲ မဲမဲ တရားအားထုတ်လိုက်တာ နံနက်မလင်းမီ ရဟန္တာဖြစ်သွားတယ်ဆိုပဲ။ စိတ်မနာတော့

နှိပ်စက်ခံရတဲ့အနာက အမြဲရှိနေတာဖြစ်လို့ အိမ်ရှင်အနာပေါ့။ အကြောင်းဖောက်ပြန်မှ ပေါ်လာတဲ့အနာကတော့ ဧည့်သည်အနာပေါ့။ ဒါလဲ မပြန်တော့ဘဲ မသေမချင်း အမြဲနှိပ်စက် နေတော့မယ်ဆိုရင် အိမ်ရှင်အနာပဲ ဖြစ်သွား မှာပါ။

သာမန်အားဖြင့် စိတ်မှာ ကိလေသာ ၁- ခုခု ဖြစ်လာရင် စိတ်အနာပါ။ ကိလေသာအား လုံး စိတ်အနာချည်းပဲ။ ဒါပေမယ့် လူတွေဟာ ကိလေသာဖြစ်တိုင်း “စိတ်နာတယ်” လို့ မပြော ကြပါဘူး။ လောဘတို့လို ကိလေသာမျိုးဆိုရင် မဖြစ်ဖြစ်အောင်ဖန်တီးပြီး အပျော်တမ်းအရသာ တောင် ခံစားလိုက်ကြပါသေးတယ်။ ဒေါသ၊

လူမနာဘူး။ လူမနာတော့ ရုပ်နာအကျိုးရှိ တယ်။

ရှေးတုန်းက တောထဲမှာ တရားအားထုတ် နေတဲ့ ရဟန်းတစ်ပါး ကျားကိုက်ခံရတော့ ကျား ပါးစပ်ထဲမှာ ကျားစားခံရင်း တရားအားထုတ် လိုက်တာ ကျားစားလို့ မကုန်မီ ရဟန္တာဖြစ်သွား တယ်ဆိုပဲ။ စိတ်မနာလို့ လူမနာတော့ ရုပ်နာ ဟာ သိပ်အကျိုးရှိတာပေါ့။ အပြန်အားဖြင့် စိတ်နာလို့ လူနာရင် လူမမာဖြစ်ပြီး အလွန် အကျိုးဆုတ်ယုတ် နှစ်နာတတ်တယ်ပေါ့။

ရုပ်နာ စိတ်နာ ၂-မျိုးမှာ စိတ်နာကို ပိုကြောက်ရတာပါ။ စိတ်မနာရင် ရုပ်နာပေမယ့် ဘဝအနှစ်တရားစွမ်းအား မဆုံးရှုံးနိုင်ပါဘူး။

သတိလွတ်ရင် အချိန်မရွေးစိတ်နှာတတ်တယ်။ ရုပ်လေဖြတ်ရင် သွားလာနေထိုင် လှုပ်ရှားရေး အဆင်မပြေတတ်သလို သတိလွတ်လို့ စိတ် လေဖြတ်ရင် တရားအတွက် ဘာမှအဆင်မပြေ ပဲ ခက်ခဲနေတတ်ပါတယ်။ လူမနာဖို့ သတိ အချုပ်ပဲ။ ဒုက္ခအနာအားလုံးအပေါ် ဩဇာ အပြောင်းဆုံးက သတိပဲကိုး။ သတိဉာဏ်နဲ့ ရှုဖန်များရင် စိတ်နှာသာမက ရုပ်နာပါ ပျောက် ကင်းသွားတတ်တယ်။ သတိဉာဏ်ဆိုတာ ဆေး စာရင်းဝင် ဗောဇ္ဈင်တရားပါ။

တွေ့ရှိနေတဲ့ကြောင့် ဆေးဆရာတွေ ဆရာဝန် တွေရဲ့ စွမ်းရည်ကောင်းကို သိနိုင်တာပါ။ ဆိုး ဝါးတဲ့အနာရောဂါနဲ့ အားပြိုင်အနိုင်ယူ စိန်ခေါ် နိုင်ဖို့ပဲ ဆေးပညာတွေတတ်ကျွမ်းအောင် လေ့လာသင်ယူထားကြတာကိုး။ ဆေးဆရာ တွေ ဆရာဝန်တွေရဲ့ တတ်မြောက်ကျွမ်းကျင် တဲ့ဆေးပညာဟာ အနာရောဂါအဆိုးတွေ ပေါ် ပေါက်လာရင် နောက်ဆုတ်အရုံးပေးဖို့ သင်ယူ လေ့လာထားတာ မဟုတ်ဘူး။ အားပြိုင်အနိုင် ယူဖို့သာ သင်ယူလေ့ကျင့်ထားတာဖြစ်တယ်။ ဆေးဆရာဆိုတာ အဆိုးကို နိုင် လို့ ရတဲ့ အကောင်းဂုဏ်ပါ။

လူ့ခန္ဓာမှာ အလွန်ဆိုးဝါးတဲ့ ရုပ်နာမိခန္ဓာ

၃။ အဆိုးဟာအကောင်းကို ဂုဏ်တင်ပေးတယ်

- ❖ ရောဂါကြောင့်သာ၊ ဆေးဆရာ၊ စွမ်းတာ သိနိုင်သည်။
- ❖ ရုပ် နာမိ ခန္ဓာ၊ ကိလေသာဟူ၊ အပူကြောင့်သာ၊ ကောင်းစွာကျင့်တတ်၊ သူတော်မြတ်၏၊ မြင့်မြတ်ထူးဆန်း၊

ဆင်းရဲနှင့် ကိလေသာအပူတွေရှိနေတဲ့ကြောင့် တရားကျင့်တဲ့ သူတော်ကောင်းရဲ့ စွမ်းအားကို အတုယူအားကျ ကြည့်ညှိဖွယ်အဖြစ် သိခွင့် ရနိုင်တာဖြစ်တယ်။ ဆင်းရဲအပူနဲ့ အားပြိုင် အနိုင်ယူစိန်ခေါ်နိုင်ဖို့ပဲ တရားကို လက်တွေ့ ကျင့်တာကိုး။ တရားကျင့်တာဟာ ဆင်းရဲအပူ နှင့် ရင်ဆိုင်လာရင် နောက်ဆုတ်အရုံးပေးဖို့ မဟုတ်ဘူး။ အားပြိုင်အနိုင်ယူဖို့သာ ဖြစ်တယ်။ သူတော်ကောင်းဆိုတာ ဆိုးဝါးတဲ့ဆင်းရဲအပူ ကို နိုင်လို့ရတဲ့ အကောင်းဂုဏ်ပဲ။

အနာရောဂါကြောင့် ဆေးဝါးရဲ့ ထူးခြားတဲ့ အာနိသင်စွမ်းအားပေါ်လာရတာပါ။ ဆေးဝါးရဲ့ အဓိကစွမ်းရည်ဟာ ဆိုးဝါးတဲ့ အနာရောဂါကို

- လူ့အစွမ်း၊ ဖြစ်ထွန်းပေါ်လာသည်။
- ❖ ရောဂါအများ၊ ရှိနေငြား၍၊ ဆေးဝါးစွမ်းအင်၊ အာနိသင်၊ ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်။
- ❖ ရုပ်နာမိခန္ဓာ၊ ကိလေသာဟူ၊ အပူအများ၊ ရှိနေငြား၍၊ တရားစွမ်းအင်၊ အာနိသင်၊ ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်။
- ❖ အဆိုးကြောင့်သာ၊ အကောင်းမှာ၊ မြင့်ကာတိုးတက်သည်။ လောကမှာ ဉာဏ်မရှိသူအတွက် အဆိုး ကြောင့် ဂုဏ်ပျက်တတ်သော်လဲ ဉာဏ်ရှိသူ အတွက်တော့ အဆိုးကြောင့်ပဲ ကောင်းဂုဏ်

အနိုင်ယူဖို့ပဲ။ ဆေးဝါးဆိုရင် အနာရောဂါကို တကယ်နိုင်ရမယ်ပေါ့။ ခန္ဓာဆင်းရဲနှင့် ကိလေ သာအပူတွေကြောင့် ‘ဆင်းရဲကင်းကြောင်း တရားကောင်း’ ‘အပူငြိမ်းကြောင်း တရားကောင်း’ လို့ တရားရဲ့ အံ့ဖွယ်စွမ်းအင်အာနိသင်များ ထူးထူးခြားခြား ပေါ်လာရပါတယ်။ ဆိုးဝါးတဲ့ အနာရောဂါဟာ ဆေးဝါးအာနိသင်နှင့် ဆေး ဆရာရဲ့ စွမ်းအင်ကို ဖော်ထုတ်ပေးတတ်သလို ရုပ်နာမိခန္ဓာဆင်းရဲနှင့် ကိလေသာအပူရှိန် များဟာလဲ တရားစွမ်းအင်အာနိသင်နှင့် သူတော်ကောင်းစွမ်းအားကို ဖော်ထုတ်ဂုဏ် တင်ပေးတဲ့ တွန်းအားကြီးများဖြစ်တယ်။ ရောဂါကြီးလေ ဆေးဆရာအစွမ်းနှင့်ဆေး

တက်ရပါတယ်။ မြတ်ဗုဒ္ဓရဲ့ “အရဟံ” ဂုဏ်ကို ပဲကြည့်ပါ။ အဆိုးဆုံးကိလေသာကို အကောင်း ဆုံးနည်းနဲ့ အကြွင်းမဲ့ လုံးဝအနိုင်ယူနိုင်လို့ ရထားတဲ့ ဂုဏ်ပုဒ်ပါ။ ကိလေသာအဆိုးကြောင့် ဘုရားရှင်ဂုဏ်တက်ရတာပါ။ အဆိုးဆုံးကို နိုင် ထားလို့ အကောင်းဆုံးဖြစ်သွားတာကိုး။ ပြီးတော့ အင်္ဂုလိမာလ၊ အာဠဝကဘီလူး၊ နာဠာဂိရိဆင် စတဲ့ မိုက်ရိုင်း ကြမ်းတမ်း ဆိုး သွမ်းသူတွေကို အကောင်းဆုံးနည်းနဲ့ အလိမ္မာ အယဉ်ကျေးဆုံးဖြစ်အောင် သွန်သင်ဆုံးမပေး နိုင်လို့ “ပုရိသဗ္ဗဿာရထိ”-ဂုဏ်ပုဒ်ကို ရရှိထား တာပါ။ အဆိုးကိုနိုင်လို့ ရထားတာဖြစ်တယ်။ လူ့လောကမှာ မကောင်းတဲ့ အနာရောဂါ

အစွမ်း ပိုပြီးပေါ်လွင်လေဖြစ်ရသလို ဒုက္ခအပူ ကြီးလေ လူ့အစွမ်းနှင့်တရားအစွမ်း ပိုပြီးပေါ် လွင်ထင်ရှားလာလေသာ ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ လောကမှာ ဘယ်အရာမဆို အကောင်းရဲ့ကြံ့ ခိုင်မှုကို အဆိုးနဲ့စမ်းသပ်ရတာပါ။ အဆိုးနဲ့ နည်းမျိုးစုံ အစမ်းခံနိုင်မှ အကောင်းလို့အတည် ပြုကြပါတယ်။ လူ့သန္တာန်မှာ တရားစွမ်းအားတက်-မတက် သိလိုရင် ကိလေသာဖြစ်စရာအာရုံ ဆင်းရဲ ဒုက္ခလောကခံအာရုံများနဲ့ စမ်းကြည့်ရတယ်။ အစမ်းခံနိုင်ရင် တရားစွမ်းအားတက်နေပြီလို့ သိနိုင်တယ်။ အစမ်းမခံနိုင်ရင် ဘာမှမရှိသေး ဘာမှမစွမ်းသေးလို့ နားလည်ရပါတယ်။

လူ့ဘဝအဆိုးတွေဟာ လူကို အောက်ကို လိမ့်ကျသွားအောင် တွန်းချပစ်ဖို့ မဟုတ်ပါဘူး။ အပေါ်ကိုတက်သွားအောင်၊ လူ့အရည်အချင်း မြင့်မားသွားအောင် တွန်းတင်ပေးတဲ့တွန်းအား ကြီးတွေဖြစ်လို့ လူရဲ့တကယ့်ကျေးဇူးရှင်ကြီး တွေပါ။ အဆိုးကိုခံနိုင်မှ တကယ့်လူစွမ်းအား ပါ။ အဆိုးကိုခံနိုင်ဖို့လိုသလို အကောင်းကို ခံနိုင်ဖို့လဲ သတိထားနေရမှာပဲ။ ဘာကြောင့် လဲဆိုတော့ လောကထဲက အကောင်းဆိုတာ အချိန်မရွေး အဆိုးဖက်ကို ပြောင်းလဲသွားတတ် တဲ့ကြောင့်ပါ။

သာမန်အဆုံးသတ်ရတဲ့ သိမ်မွေ့တဲ့အချစ် လို့ ဆိုရင်လဲ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဘာကိုပဲချစ်ချစ် မိတ်ဆွေချစ်၊ အိမ်ရှင် ချစ်၊ ကောင်းကျိုးပြုအချစ်နဲ့ချစ်မှ ချမ်းသာ ကြောင်းကောင်းမှုမိတ်ဆွေနှင့် တွေ့ဆုံရမှာ ဖြစ်တယ်။ ကိုယ့်ခန္ဓာမှာ အနာရောဂါရောက် လာရင်တောင်မှ မိတ်ဆွေချစ်နဲ့ချစ်မှ အကျိုး ရှိမယ်။ ယခုနစ်မှာ မိမိရဲ့ရဟန်း ၄၅-ဝါပြည့်ပါ တယ်။ ထူးထူးခြားခြား မှတ်မှတ်ရရ အထူး ညွှန်ညွှန် ၂-ကြိမ်ရောက်လာတယ်။ စောစော က ပြောခဲ့တဲ့ “ရောက်လာရင် သဘောကျ လို့ ပြန်သွားရင် သဘောမကျတဲ့ညွှန်ညွှန်

၄။ ကုသိုလ်ကိုချစ် မိတ်ဆွေခန့်

- ❖ တစ်စိမ်း-ရန်ခြစ်၊ မိတ်ဆွေချစ်၊ အချစ်သုံးမျိုးရှိ။
- ❖ ညွှန်ချစ်-ရန်ခြစ်၊ အိမ်ရှင်ချစ်၊ အချစ်တစ်မျိုး ထူးခြား၏။
- ❖ ကပ်ချစ်-ခွာခြစ်၊ ကပ်ခွဲချစ်။

ရောက်လာရင် သဘောမကျပဲ ပြန်သွားမှ သဘောကျတဲ့ ညွှန်ညွှန်” ဆိုတဲ့ ညွှန်ညွှန် ၂-မျိုးမှာ ဒုတိယညွှန်ညွှန်မျိုးပါ။ ပထမအကြိမ်က ဝါကျွတ်ပြီးခါစအချိန် ဖြစ်တယ်။ အကြောင်းဖောက်ပြန်လို့ လေချုပ် ပြီး ဝမ်းဗိုက်အောင့်တာပါ။ တစ်ပတ်ခန့် ခံရပါ တယ်။ စာချ၊ တရားဟော စတဲ့အလုပ်တွေ လုံးဝအပျက်မခံပါဘူး။ ဝမ်းဗိုက်ကို လက်နဲ့ နှိပ်ပြီး မဖြစ်မနေ ပို့ချဟောပြောပေးခဲ့ပါတယ်။ “မထနိုင်လောက်အောင် အိပ်ရာထဲ တုံးလုံး ပက်လက် မလဲသေးသမျှ ငါ့အလုပ်ပျက်မခံ နိုင်ဘူး” လို့ ကိုယ်က စွဲစွဲမြဲမြဲခံယူထားတာ ကိုး။ စိတ်မနာတော့ လူမနာ၊ လူမနာတော့

- အချစ်တစ်မျိုး ထူးပြန်၏။
 - ❖ အချစ်တတ်မှု၊ မိတ်ဆွေဟူ၊ အပူကင်းရ၏။
 - ❖ ကုသိုလ်ကိုချစ်၊ မိတ်ဆွေစစ်၊ အနှစ်ပိုင်ဆိုင်၏။
- ကိုယ့်ကိုကိုယ်ပဲချစ်ချစ်၊ သက်မဲ့ သက်ရှိ ဘာကိုပဲချစ်ချစ်၊ အချစ်ဟာ ၃-မျိုးရှိပါတယ်။
- (၁) လောဘ မောဟ ဦးဆောင်တဲ့ တစ်စိမ်းချစ်၊
 - (၂) ဒေါသ မောဟ ဦးဆောင်တဲ့ ရန်သူခြစ်၊ (ရရစ်ခြစ်ပေါ့)
 - (၃) သတိဉာဏ်ဦးဆောင်တဲ့ မိတ်ဆွေချစ် ဒီ ၃-မျိုးပဲ။ နောက် ၁-မျိုး ပြောရရင်
 - (၁) ညွှန်ညွှန်ချစ် (၂) ရန်သူခြစ်

လူမမာလို့ ဘေးကလူတွေ မသိလိုက်ကြဘူး ပေါ့။ မှတ်လဲနာ၊ မမှတ်လဲနာမှာဆိုတော့ အမှတ်နဲ့နာရတာဖြစ်လို့ ခံနိုင်ရည်ရှိပြီး အနာ ရောဂါကြောင့် တရားအမြတ်ကျန်ပါတယ်။ ခန္ဓာရဲ့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘော ပိုပြီးပေါ် လွင်တာပေါ့။ တစ်ပတ်မပြည့်မီ ညွှန်ညွှန်ပြန် သွားတယ်။ ဒုတိယအကြိမ်က ဒီဇင်ဘာလကုန်ခါနီး အချိန်ပါ။ ခရစ်နှစ်သစ်ကူးပွဲအတွက် သီးသန့် လာလည်တဲ့ အထူးညွှန်ညွှန်နှင့်တူပါတယ်။ ကမ္ဘာအေးမှာ တိပိဋကရွေးချယ်ပွဲ စတင်ကျင်းပ ပြီးကာစအချိန်ဖြစ်ပါတယ်။ မိမိက တိပိဋက သြဝါဒါစရိယ တာဝန်ထမ်းဆောင်ဆဲဖြစ်လို့

- (၃) အိမ်ရှင်ချစ်လို့ ၃-မျိုး ရှိတယ်ပေါ့။
- နောက် ၁-နည်း ထပ်ပြောရရင်
- (၁) မခွဲချင်တဲ့ အကပ်ချစ်
 - (၂) မကပ်ချင်တဲ့ အခွဲခြစ်
 - (၃) ကပ်လို့ ခွဲလို့ အကုန်ရတဲ့ ကောင်းကျိုးပြု အချစ်လို့ အချစ် ၃-မျိုး ကွဲပြားတယ်ပေါ့။
- ပြီးတော့ -
- (၁) ချမ်းသာယောင်ဆောင်ပြီး (ချမ်းသာနဲ့စပြီး) ဆင်းရဲအပူနဲ့ အဆုံးသတ်ရတဲ့အချစ်
 - (၂) ဆင်းရဲအပူနဲ့စပြီး ဆင်းရဲအပူနဲ့ အဆုံး သတ်ရတဲ့ ကြမ်းတမ်းတဲ့အခြစ် (ရရစ်ခြစ်ပေါ့)
 - (၃) ငြိမ်းအေးချမ်းသာမှုနဲ့စပြီး ငြိမ်းအေးချမ်း

နေ့စဉ်သွားရောက် စောင့်ကြပ်ကူညီပေးပြီး ညနေစာဝါအမှီ ကျောင်းကိုပြန်လေ့ရှိပါတယ်။ ၂၉-ရက်နေ့ ညနေကျောင်းပြန်ဖို့ သံဃာ စင် စင်မြင့်ပေါ်က အောက်ကိုဆင်းတော့ အောက်ကိုရောက်ခါနီးမှာ ခြေချော်ပြီး လဲသွား ပါတယ်။ လဲနေစဉ် ဘယ်နားကမှ ပြောရလောက် အောင် နာကျင်တာမရှိပါဘူး။ လဲလဲချင်း ချက် ချင်းအမြန်ထပ်ပစ်လိုက်တာပါ။ ရုပ်ပျက်ဆင်း ပျက်လဲတဲ့ အလဲမျိုးလဲမဟုတ်ပါဘူး။ သတိ အကြောင်းကိုလဲ တစ်ဖွဖွဟော၊ ကိုယ်တိုင်လဲ အချိန်ခပ်များများမှာ သတိကို လက်ကိုင်သုံး ကောင်းမှုများစွာကိုလဲ မကြာမကြာ ပြုလုပ် နေတာဖြစ်လို့ လဲပေမယ့် မပြောလောက်တဲ့

ကြောင်ကျကလေးပါ။ အသေးအဖွဲ့ပါ။ “ကိုယ်ညံ့လို့ဖြစ်တာကို ကိုယ်ဟာကိုယ်ပဲခံပေါ့” လို့ ကိုယ်ဟာကိုယ်ပြောလိုက်ပါတယ်။

ကျောင်းရောက်တော့ ချနေကြ စာဝါကိုချတယ်။ ညအခါရောက်တော့ မြို့ထဲသွားပြီး ညတရားပွဲဟောပါသေးတယ်။ နောက်နေ့ရောက်တော့ ညာဖက်လက်မောင်းရင်း အနည်းငယ်နာလာတာနဲ့ ဆေးလိမ်းနေတာကို ဆရာဝန်သိသွားလို့ ဆေးရုံအတင်းပင့်ပြီး ဓါတ်မှန်ရိုက်တော့တာပဲ။ “အရိုးနည်းနည်းအက်သွားကြောင်း၊ သိပ်အရေးမကြီးလှကြောင်း၊ တစ်ပတ်လောက် ငြိမ်ငြိမ်နေလိုက်တာနဲ့ မကြာခင်ပျောက်သွားမှာ ဖြစ်ကြောင်း” ဆရာဝန်က ပြော

လဲ? တစ်ခါလား၊ ရန်သူလား၊ မိတ်ဆွေလား”

“ဒီအမေးကိုဖြေဖို့ကတော့ ကိုယ်တော့် စိတ်နေစိတ်ထားအပေါ်မှာ မူတည်ပါတယ် ကိုယ်တော်၊ ကိုယ်တော်က ကျုပ်ကို တစ်ခါလို့ သဘောထားရင် ကျုပ်ဟာ တစ်ခါပေါ့၊ ဘာမှ မကူညီနိုင်ဘူး”

“ကိုယ်တော်က ကျုပ်ကို ရန်သူလို သဘောထားရင် ကျုပ်ဟာ ကိုယ်တော့်ရန်သူပဲပေါ့၊ ဓါးပြဲ(ဒါမြဲ)ဆိုရမှာပဲ၊ ကိုယ်တော့် ကိုယ်ချမ်းသာ စိတ်ချမ်းသာအားလုံး အဖိုးတန်ကုသိုလ်အားလုံးကို အကြမ်းဖက်ပြီး လုယက်တိုက်ခိုက်ယူသွားမှာပါ။ အမြဲ ညှင်းဆဲ နှိပ်စက်နေမှာပေါ့”

ပါတယ်။ ညတရားပွဲ တစ်ပတ်နားထားပြီး တပည့်တွေကို ကိုယ်စား အဟောခိုင်းလိုက်တော့ အဆင်ပြေသွားပါတယ်။ တပည့်တွေကိုလဲ တရားဟောအရည်အချင်း မြှင့်ပေးရာရောက်၊ ကိုယ်လဲ အနားယူရာရောက်ပေါ့။ ကျောင်းတွင်းအလုပ်တွေ တစ်ရက်မှ မပျက်ပါဘူး။ ညာဖက်လက်တင်ပဲ ငြိမ်ငြိမ်ထားရတာဆိုတော့ ဘယ်ဖက်လက် ကျန်နေတာကိုး။ ကိုယ့်အခက်အခဲတွေ ဘာမှ ကြောင့်ကြမစိုက်ရပဲ အလိုအလျောက် ပြေလည်နေကြတာကို အံ့ဩစရာတွေနေရတယ်။ တရားအစွမ်းပေါ့။

“ကိုယ်တော်က ကျုပ်ကို မိတ်ဆွေလို သဘောထားနိုင်ရင် ကျုပ်ဟာ ကိုယ်တော့် မိတ်ဆွေပဲ ဖြစ်ရမှာပါ။ လိုအပ်သမျှ အားလုံး ကူညီပေးပါမယ်၊ ကိုယ်တော့်ကို နှိပ်စက်ဖို့ လာတာမဟုတ်ဘူး၊ ကူညီဖို့ လာတာ”

“ဘာတွေ ကူညီမလိုတုံး”

“ခန္ဓာရဲ့ ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်တတ်တဲ့ အနိစ္စသဘော၊ ဆင်းရဲအောင် ညှင်းဆဲတတ်တဲ့ ဒုက္ခသဘော၊ အစိုးမရ-အနှစ်သာရမရှိ-အလိုမလိုက်တတ်တဲ့ အနတ္တသဘောတွေ ပေါ်လာအောင် ဖော်ထုတ်ပေးမယ်လေ၊ အနာနဲ့ဆိုတော့ ပိုလက်တွေ့ကျတာပေါ့၊ လူ့ဘဝမှာ ဒီအသိဉာဏ်ရဖို့ အရေးအကြီးဆုံးပဲ”

၅။

ခဏလာတာလား၊ အမြဲနေမှာလား

ငြိမ်ငြိမ်လေး တစ်ပတ်အနားပေးထားရတဲ့ ညာဖက်လက်မောင်းရင်းက အနာကို ဉာဏ်နဲ့ ကြိုဆိုလိုက်ပါတယ်။

“ဟဲ့ အနာ! လာခဲ့ပါကွာ၊ ကျကျကျနပ်နပ် ကြိုဆိုပါတယ်၊ မင်းအတွက် သီးသန့်နေရာပေးထားပါတယ်၊ ခန္ဓာဆိုတာ အနာမျိုးစုံရဲ့ နေရာပဲ၊

“အေးကွာ၊ ဟုတ်လိုက်တာ အနာရေ... သင်ရောက်လာတော့မှ ခန္ဓာရဲ့အနိစ္စသဘော ပိုပေါ်တော့တာ၊ နေသာ ထိုင်သာအဆင့်ကနေ မနေသာ မထိုင်သာအဆင့်ကို ပြောင်းလဲသွားလိုက်တာ ထင်ထင်ရှားရှားကြီးပဲ၊ ဘာတစ်ခုမှ မခိုင်မြဲပါလား”

“ခန္ဓာဆိုတာ ဒီလိုဆင်းရဲအောင် ညှင်းဆဲနေတာပါပဲလား၊ ဆင်းရဲနှိပ်စက်သမျှ ခံနေရတာပါပဲလားဆိုတာ ပေါ်လွင်လိုက်တာကွယ်၊ ခန္ဓာရဲ့ ဒုက္ခသဘောကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ဖွင့်ပြလိုက်တာပဲ”

“အနာရောက်လာတော့မှ ခန္ဓာရဲ့ အနတ္တသဘော ပိုပေါ်တာပဲ၊ ခန္ဓာဟာ ကိုယ်က ပြုပြင်

ခန္ဓာမရှိပဲ အနာနေနိုင်တာ မဟုတ်ဘူး”

“ဟဲ့ အနာ! သင်က ကိုယ့်နေရာ ကိုယ်လာခဲ့တာကိုးကွ၊ ကိုယ့်နေရာ ကိုယ်လာနေတာကို အလွန်ကျေနပ်ပါတယ်၊ နေချင်သလောက်နေပါ”

ဧည့်သည်ဆိုတော့ ကြိုဆိုရုံပဲပေါ့၊ မကြိုဆိုပဲ နှင်ချလိုလဲ ပြန်သွားမှာမှ မဟုတ်ပဲ၊ ပြီးတော့ ဉာဏ်နဲ့ အနာကိုမေးကြည့်တယ်။

“ဟဲ့ အနာ! သင်က ငါ့ခန္ဓာအပေါ်ရောက်လာတော့ ခဏလာတာလား၊ အမြဲနေမှာလား”

“အမြဲမနေပါဘူး ကိုယ်တော်၊ ခဏနေပြီး ပြန်သွားရမယ့် ဧည့်သည်ပါ”

“ဧည့်သည်ဆိုတော့ မေးရဦးမယ်၊ ဘယ်လို

ကျွေးမွေး လိုသမျှပေးထားပေမယ့် ကိုယ့်အလို တစ်ချက်မှမလိုက်၊ ကိုယ့်အလို အကြိုက်နှင့် အမြဲဆန့်ကျင်ဖက်လုပ်နေတဲ့ သဘောကိုသာ ထင်ထင်ရှားရှား ဖော်ပြပေးနေတယ်၊ အနာရေ-သင့်ကြောင့် ငါမရှုံးစေဘူး၊ အမြတ်ပဲယူမယ်”

“ဟုတ်ပါတယ် ကိုယ်တော်၊ ကိုယ်တော့်အတွက် အကောင်းဆုံး သာသနာ့လက်ဆောင်ပေးဖို့ ကိုယ်တော့်ခန္ဓာပေါ် အလည်အပတ် ရောက်လာတာပါ၊ ကူညီဖို့လာတဲ့ အထူးဧည့်သည်ပါ”

“အေး...ဟုတ်တယ်၊ မင်းလို ဧည့်သည် ရောက်လာလို့ ငါ့မှာ တရားအကူအညီတွေ အများကြီးရတယ်၊ ဘဝရဲ့အနှစ်က တရားပဲ၊

နောင်လဲ အခါအားလျော်စွာ လာလည်ပါ။ အခု လဲ ရောက်တုန်းရောက်ခိုက် ဖြေးဖြေးမှပဲ ပြန် ပေါ့”

“ဖြေးဖြေးမှပြန်လို့ ဖြစ်မှာမဟုတ်ဘူး ကိုယ်တော်၊ အခုတောင် ကိုယ်တော့် ဒကာ၊ ဒကာမတွေ၊ တပည့်တွေက ဆရာဝန်အကူ အညီနဲ့ ကျုပ်ကို မောင်းနှင်ဖယ်ထုတ်နေကြပြီ”

“ကိုယ်တော့်ဆီ အထူးညွှတ်သည့်အဖြစ်နဲ့ လာလည်ရတာ သိပ်အကျိုးရှိတယ်ကိုယ်တော်၊ တစ်ချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ဒီအနာလောက် ခန္ဓာ ပေါ်ရောက်လာရင် စိတ်ဖက်ကို အနာကူးစက် လို့ စိတ်တွေအားငယ်ပြီး လူမမာဖြစ်သွားတတ် တယ်၊ နေမကောင်းဘူးဆိုပြီး အလုပ်တွေ ဘာမှ

ရင် ချဲ့ကားသွားတတ်တဲ့ စ-ကားတဲ့။ ဟုတ်တဲ့ အရာမှာ စ-လိုက်ရင် စည်ကားတိုးတက် စိတ်ချမ်းသာသွားစေနိုင်တဲ့ စကားတဲ့။ စည်ပြီး ထွန်းကားသွားတဲ့ စည်ကားပေါ့။

မိမိရဲ့ လဲလို့ရတဲ့ လက်မောင်းရင်းအနာ ကလေးကို အကြောင်းပြုပြီး စလိုက်လို့ကား သွားကြပုံတွေ ကြားသိရတယ်။ ကိုယ့်ကို လူ တွေ ဒီလောက်တောင် စိတ်ဝင်စားနေကြတာ ပါပဲလားလို့ ဂုဏ်ယူဝမ်းမြောက်ရပါတယ်။ ဟုတ်တယ်လေ၊ လမ်းဘေးက ကူလီအလုပ် သမားတစ်ယောက် လဲကျသွားလို့ ခြေကျိုး သွားရင် ဘယ်သူကအချိန်ကုန်ခံပြီး စကား တစ်ခု လုပ်ပြောနေမှာလဲ။

မလုပ်တော့ပဲ နားပစ်တတ်တယ်”

“ကိုယ်တော်က ကျုပ်လာလို့ တစ်ရက်မှ လဲ အလုပ်မပျက်၊ သူများတွေက မေးတော့လဲ “ဘာမှမပြောလောက်ပါဘူး၊ အသေးအဖွဲ့လေး ပါ” လို့ အနာကိုမကြောက်တဲ့ စကားမျိုးနဲ့ ဖြေတယ်၊ တရားအသိဉာဏ် ဦးဆောင်ထား တော့ စိတ်မနာ၊ စိတ်မနာလို့ လူမနာ၊ ဒါကြောင့် လူမမာပုံစံနဲ့ တစ်ရက်မှ မတွေ့လိုက်ရဘူး ကိုယ်တော်၊ ဒါကို ကျုပ်ဂုဏ်ယူလို့ မဆုံးပါဘူး”

“ဟုတ်ပါတယ်ကွာ၊ အနာဆိုတာ တရားရဲ့ တွန်းအားပဲ၊ အနာကြောင့် တရားအသိ ဖြစ်ပေါ် တိုးပွားတယ်ဆိုရင် ဒီအနာမျိုးကို မြင့်မြတ် တယ်ပဲ ဆိုရမှာပေါ့၊ ရှေးတုန်းက မဟာတိဿ

စ-လို့ ကားသွားပုံလေးတွေထဲက တစ်ချို့ ကို ပြောပြပါမယ်။ တစ်ချို့က တဆင့်ပြောတာ၊ တစ်ချို့က ကိုယ့်ကိုတိုက်ရိုက်ပြောတာ။

အရိုးဆရာဝန်က ပြောတဲ့စကားက-

“ကံကောင်းပါတယ်ဘုရား၊ အရိုးနည်းနည်း အက်သွားရုံလေးပါ။ အရိုးကျိုးတာမဟုတ်လို့ သိပ်အရေးမကြီးလှပါဘူး၊ တစ်ပတ်လောက် ငြိမ်ငြိမ်နေလိုက်တာနဲ့ မကြာခင် ပျောက်သွား ကောင်းသွားမှာပါ”တဲ့။ စကားကဒါပါပဲ။ “တပည့် တော်တို့လဲ ဝေယျာဝစ္စကုသိုလ် အချောင်ရတာ ပေါ့ဘုရား” လို့ ဝမ်းမြောက်ရွှင်လန်းစရာ စကား လေးတောင် ထည့်ပြောလိုက်သေးတယ်။

ရဟန်းဟာ လူဆိုးတွေက သတ်မယ်လို့ဝိုင်း လာတော့ အနာပေါ်အောင် ပေါင်ကိုရိုက်ချိုး ပြီး တရားအားထုတ်ခဲ့တာ ရဟန္တာဖြစ်သွား တယ်လေ”။

ဒီစကားတွေထဲမှာ “အရိုးအက်” ဆိုတဲ့ စကားကို လိုသလို အဆင့်ဆင့်ချဲ့ကားသွားကြ တာ တွေ့ရပါတယ်။ “ယောဆရာတော် ချော်လဲလို့ လေဖြတ်သွားသတဲ့” “ပေါင်ကျိုး သွားတာတဲ့” “ခြေထောက်နှစ်ဖက်လုံး သွက် သွက်ခါ ကျိုးသွားသတဲ့” “လက်နှစ်ဖက်လုံး ထက်ပိုင်းကျိုးသွားတာတဲ့” “ညှပ်ရိုးတွေ နံရံရိုး တွေ ကျိုးသွားတယ်ဆိုပဲ” “အခု ဆေးရုံတက် နေရတာတဲ့” စတဲ့စကားတွေ ချဲ့ကားသွားကြ တာတွေ တော်တော်များပါတယ်။ တစ်ယောက် က စ-ပြောလိုက်တော့ သူတို့စိတ်ထဲ ထင်သလို ချဲ့ကားသွားကြတာကိုး။ ဂုဏ်ရှိတဲ့ အကောင်း

၆။ စ-လို့က်ရင် ကားတတ်တဲ့ ‘စ-ကား’

- ❖ မဟုတ်စကား၊ စ-လိုက်ငြား၊ အဖျားရှူး၍ ကားတတ်ပါ။
- ❖ အဟုတ်စကား၊ စ-လိုက်ငြား၊ စည်ကားတိုးတက် စိတ်ချမ်းသာ။ စကားဆိုတာ မဟုတ်တဲ့အရာမှာ စ-လိုက်

စကားဆိုရင် အသံချဲ့စက်နဲ့ အော်ပြောတာတောင် တော်တော်နဲ့ မပြန်ဘူး၊ မဟုတ်တရုတ်စကား က တိုးတိုးလေး စပြောလိုက်တာနဲ့ သူ့ဟာသူ အလိုလိုချဲ့ကား သွားတတ်တယ်။

“အရင်ဘုရား၊ ဆေးရုံမှာဘယ်လောက် ကြာသလဲ၊ ခြေထောက်ကျိုးသွားတယ်ကြားရ တာ အခုခြေထောက် ထောက်နိုင်ပြီလား၊ လမ်းသွားနိုင်ပြီလား” “အကျိုးပေးတယ်လို့ ကြားရတယ်၊ အခု နာသေးသလား” စတဲ့ စကားတွေနဲ့ မေးကြတယ်။ တော်တော်စိတ် ဝင်စားနေကြတာပဲ။ ခန္ဓာဟာ သူတို့ပြောသလို အချိန်မရွေး ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်သွားတတ်တဲ့

သဘော ရှိပါတယ်။

တရားပွဲတစ်ခုမှာ တရားဟောဖို့သွားတော့ လမ်းဘေးကလူငယ်တွေ ပြောနေတဲ့အသံ ကြားရတယ်။ “ဟိုဟာ ယောဆရာတော်ပဲ၊ ဆေးရုံတက်တယ်ဆိုတဲ့စကားဟာ မဟုတ် နိုင်ပါဘူး၊ ထင်တာလျှောက်ပြောတာဖြစ်မှာ” တဲ့။

တစ်ချို့ကတော့ အပြောတတ်ကြတယ်။ “တပည့်တော်တို့ ကြားရတာက တစ်ခြား၊ အရှင်ဘုရားကို တွေ့ရတာကတစ်ခြား၊ ကျန်း ကျန်းမာမာနဲ့တွေ့ရတာ ဝမ်းသာလိုက်တာ ဘုရား” တဲ့။ စကားဆိုတာ ပြောချင်သလို ဖြစ်မှာပဲ။ မဟုတ်တရတ်စကားဟာ စ-လိုက်

ရင် ကားတတ်တယ်ပေါ့။

တစ်လပြည့်တာနဲ့ ဧည့်သည်ပြန်သွားပါ ပြီ။ နောက်ထပ်လဲ အခါအားလျော်စွာ လာ လည်ဖို့ ဖိတ်ခေါ်လိုက်ပါသေးတယ်။ ဧည့်သည် တွန်းအားကောင်းမှ တရားမြန်မြန်တက်မှာကိုး။ တရားဆိုတာ အိုနာသေဒုက္ခ၊ ကိလေသာအပူနဲ့ အားပြိုင်ကျင့်ရတာပါ။ ဒုက္ခ-ကိလေသာထက် လက်ဦးဖို့လိုသလို ဒုက္ခ-ကိလေသာဝင်ရောက် လာရင်လဲ ကိုယ်ကပဲ နိုင်ဖို့လိုပါတယ်။ ဒုက္ခနှင့် ကိလေသာဟာ တရားရဲ့ အဓိကပစ်မှတ်ပဲ။ လောကမှာ ဘောလုံးပွဲတို့ လက်ဝှေ့ပွဲတို့ဆိုတာ တစ်ဖက်တည်းနဲ့ ပွဲမဖြစ်ဘူးလေ။ နှစ်ဖက်ရှိမှ

ပွဲဖြစ်တာ။ ဟိုဖက်ကိုနိုင်မှ အောင်ပွဲလို့ သတ် မှတ်တယ်။ ဒုက္ခနှင့်ကိလေသာကို အကန့် လိုက် အနိုင်ယူနိုင်မှ တရားအောင်ပွဲဖြစ်မယ်။ ဒုက္ခနှင့်ကိလေသာက အမည်းသင်းပေါ့။ သတိ ဦးစီးတဲ့ကိုယ့်ဖက်တရားက အဖြူသင်းပါ။ အဖြူ တစ်သင်းလုံးထိန်းထားနိုင်တာက သတိပဲ။

အားလုံးကျန်းမာချမ်းသာကြပါစေ

တိပိဋကယောဆရာတော်
မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံပါဠိတက္ကသိုလ်
နန္ဒဝန်လမ်း၊ ဗဟန်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

(၁၃၆၈ ခုနှစ်၊ တပေါင်းလ ၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ)